

بررسی میزان آشنایی و استفاده دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته (Online)

دکتر فاطمه مهاجری^۱

محبوبه علیجانپور کاسگری^۲

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی میزان آشنایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل با پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته و همچنین میزان استفاده آنها از این پایگاه‌هاست.

روش: روش پژوهش پیمایشی از نوع توصیفی و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه می باشد. از کل جامعه پژوهش، ۳۴۰ نفر به روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه بین آنها توزیع شد. در نهایت ۲۵۰ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. داده‌های به دست آمده از پژوهش با روش‌های آمار توصیفی و آزمون‌های آماری کای دو و ضریب همبستگی اسپیرمن به کمک نرم افزار Spss 16 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان آشنایی آنها با پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته و همچنین بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان آشنایی آنها با پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته رابطه معناداری وجود دارد. (۳۴/۸ درصد) دانشجویان اصلاً با پایگاه‌های اطلاعاتی آشنایی نداشته و (۴۲ درصد) از آنها نیز از پایگاه‌ها استفاده نمی‌کنند. با توجه به یافته‌های به دست آمده، بین میزان آشنایی دانشجویان با پایگاه‌های اطلاعاتی و میزان استفاده آنها از این پایگاه‌ها رابطه معناداری وجود دارد. از بین پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته " Science direct "، با میانگین آشنایی (۲/۶۷ درصد) و میانگین استفاده (۲/۳۹ درصد) شناخته شده‌ترین و پر استفاده‌ترین پایگاه اطلاعاتی در بین دانشجویان است. بین مقطع تحصیلی دانشجویان با میزان دسترسی آنها به پایگاه‌های اطلاعاتی و بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان دسترسی آنها به پایگاه‌ها رابطه معناداری مشاهده شد. میزان دسترسی دانشجویان به پایگاه‌های اطلاعاتی با (۵۰/۲ درصد) در حد متوسط است. حدود نیمی از دانشجویان به طور متوسط با اینترنت و ابزارهای جستجوی وب آشنایی دارند. و این بیانگر این است که بین میزان آشنایی دانشجویان با پایگاه‌های اطلاعاتی و میزان آشنایی آنها با اینترنت رابطه معناداری وجود دارد. بیشترین درصد (۳۶/۷ درصد) دانشجویان، آشنایی با نحوه جستجو را به عنوان مهمترین عامل در استفاده موثر از پایگاه‌ها اعلام کردند. نتیجه‌گیری: اکثر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل با پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته اصلاً آشنایی نداشته و یا آشنایی بسیار کمی دارند و همچنین از آنها استفاده نمی‌کنند. که این امر به دلیل عدم اطلاع‌رسانی مناسب و فقدان آموزش می باشد. لذا این مسئله لزوم برنامه‌ریزی و اهتمام بیشتر مسئولین و دست‌اندرکاران این دانشگاه را می‌طلبد.

کلید واژه‌ها: پایگاه‌های اطلاعاتی، دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل.

^۱ دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی و عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

^۲ کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

مقدمه

مطالب جدید علمی اهمیت می یابد و گاه ضرورت وجود این اطلاعات به گونه ای است که بودن یا نبودن آن، مسئله مرگ و زندگی را پیش می آورد (ترابی، ۱۳۸۰) در این راستا لزوم بررسی میزان مهارت و توانمندی دانشجویان علوم پزشکی در استفاده از منابع الکترونیک از جمله پایگاههای اطلاعاتی پیوسته برای دستیابی آنان به اطلاعات مورد نیازشان بیش از پیش احساس می شود که تحقیق حاضر به بررسی آن می پردازد.

بیان مساله:

عصر اطلاعات، دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی را بر آن داشته است که برای دسترسی پژوهشگران به اطلاعات از ابزارهای نوین استفاده نمایند، استفاده از پایگاههای اطلاعاتی یکی از این ابزارهاست.

بدون شک یکی از مهمترین پدیده های چند دهه اخیر در صنعت اطلاعات و اطلاع رسانی، ظهور و پیدایش پایگاههای اطلاعاتی ماشینی خوان و خصوصا پایگاههای اطلاعاتی پیوسته بوده است که دورنمای سرعت و دقت در جستجو و بازیابی اطلاعات را دگرگون کرده است. در واقع می توان گفت که پایگاههای اطلاعاتی پیوسته به وجود آورنده ی آنچه که ما امروزه به عنوان صنعت اطلاع رسانی می شناسیم، می باشند.

در حالیکه امروزه تقریباً همه اندیشمندان بر اهمیت نقش منابع الکترونیک به عنوان یک منبع اساسی اطلاعات در پژوهش تاکید دارند اما متأسفانه برخی از دانشجویان، پژوهشگران و حتی اساتید دانشگاهها و موسسات آموزشی از وجود این منابع بی اطلاع بوده و یا نمی دانند که چگونه از آنها استفاده کنند. به همین دلیل، بسیاری از آنان برای برطرف کردن نیازهای اطلاعاتی و پژوهشی خود به جای استفاده از بانکهای اطلاعاتی معتبر به سایتها ی اینترنتی که به طور آزاد در دسترس عموم قرار دارد، مراجعه می کنند که این امر در بیشتر موارد موجب تضعیف تحقیقات آکادمیک آنان می شود. از این رو است که آشنایی با روشهای صحیح جستجو، بازیابی و گردآوری اطلاعات در پایگاههای اطلاعاتی مرتبط و معتبر بخش اساسی از مهارتهای لازم برای انجام پژوهشهای علمی به شمار می رود. (امین پور، ۱۳۸۷)

پیشرفت دانش، فناوریهای نوین و رشد صنعت اطلاع رسانی به ویژه در دو دهه اخیر موجب بکارگیری ابزارها و روشهای جدید شده است. تحقیق سنتی کتابخانه ای که در گذشته اساساً متکی بر مواد نوشتاری بود در حال دگرگونی بنیادی است که با ورود به قرن بیست و یکم استفاده از منابع الکترونیک به طور گسترده ای رو به افزایش است. (درزی، ۱۳۸۶)

وجود شبکه های ارتباطی گسترده از جمله اینترنت، روشهای جستجو و بازیابی اطلاعات را متحول ساخته و این امکان را فراهم نموده تا پژوهشگران و محققان بدون حضور فیزیکی در کتابخانه ها و مراکز اطلاعاتی، شخصاً با دسترسی به یک رایانه و خط اینترنت اقدام به رفع نیاز اطلاعاتی خود از طریق پایگاههای اطلاعاتی پیوسته نمایند. اگر پیش تر استفاده از نسخه چاپی مجلات و استفاده از نمایه دستی، تنها یکی از متداولترین راههای دستیابی به یافته های پژوهشگران بود، اینک به مدد تغییر شکل ضبط اطلاعات و استفاده از پایگاههای اطلاعاتی الکترونیکی چه به صورت گسسته و چه به صورت پیوسته یکی از سریعترین و مناسبترین راهها برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز است.

امروزه کاربران باید با دانش کافی درباره اصول و مهارتهای جستجو و بازیابی اطلاعات به کاوش در اینترنت و سایر منابع الکترونیکی بپردازند. آگاهی از سازو کار شیوه های جستجوی اینترنتی، هنگامی ضرورت می یابد که دریابیم حجم اطلاعات، منابع و محملهای آن گسترش یافته است. در نتیجه با افزایش تولید اطلاعات نیازمندی افراد به برخورداری از توانایی بیشتر جستجو نیز افزایش می یابد.

با توجه به گسترش منابع اینترنتی و رشد جستجوی پیوسته در انجام پژوهشهای علمی و دانشگاهی، رشته های گروه علوم پزشکی نیز از این تکنولوژی بی نصیب نماندند. چرا که این رشته از علوم به دلیل ارتباط مستقیم با جان انسانها نیازمند اطلاعات دقیق، روزآمد و صحیح می باشد زیرا حجم اطلاعات در علوم پزشکی مرتباً در حال تغییر و تحول بوده و از آنجائیکه مباحث و تکنیکهای جدیدی در تشخیص و درمان بیماریها مطرح می شود از این رو آگاهی پزشکان و متخصصان علوم پزشکی از مباحث و

و مهم جهت دستیابی به انبوهی از اطلاعات بوده ایم. گر چه منابع اطلاعاتی اینترنت، این ابربزرگراه ارتباطی و اطلاع رسانی آن چنان تسهیلاتی در پیشبرد تحقیقات علمی، صنعتی، پزشکی، کشاورزی و اجتماعی پدید آورده است که دگرگونی های بنیادی در ساختار نظام تحقیقات، توسعه و آموزش طی یکی دو دهه آینده امری قطعی به نظر می رسد.

پژوهش حاضر با توجه به مشاهدات و بررسیهای اولیه پژوهشگر در کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی دانشگاه علوم پزشکی بابل صورت گرفته و بر این اساس و با توجه به اینکه نقاط ضعف و مشکلاتی در استفاده از منابع اطلاعاتی الکترونیکی از جمله پایگاههای اطلاعاتی پیوسته در بین دانشجویان این دانشگاه مشاهده گردید، پژوهشگر درصد برآمد تا به بررسی میزان استفاده و آشنایی دانشجویان از این رسانه بپردازد تا گامی در جهت بهره وری و استفاده بهینه از پایگاههای اطلاعاتی موجود در این دانشگاه برداشته شود.

اهداف تحقیق

هدف کلی

هدف اصلی این تحقیق تعیین میزان آشنایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته و همچنین میزان استفاده آنها از این پایگاههاست

اهداف فرعی

- شناسایی میزان دسترسی دانشجویان به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته
- بررسی میزان آشنایی دانشجویان از اینترنت
- شناسایی مهمترین عوامل در استفاده بهینه از پایگاههای اطلاعاتی

تعاریف عملیاتی

- ۱- پایگاههای اطلاعاتی: ذخیره ای از پرونده های حاوی اطلاعات گوناگون و مرتبط به صورت یکپارچه و مبتنی بر ساختار واحدی است که امکان جستجو و بازیابی سریع اطلاعات را توسط رایانه پدید می آورد
- ۲- در این پژوهش شناخته ترین و پراستفاده ترین پایگاههای اطلاعاتی پیوسته مورد اشتراک دانشگاه علوم

از سال ۱۳۸۷ کتابخانه دیجیتالی پزشکی توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای استفاده کلیه محققان و دانشجویان رشته های پزشکی و مرتبط با آن تاسیس شده است. این کتابخانه دارای تعدادی از مهمترین و معتبرترین پایگاههای اطلاعاتی پزشکی در جهان است که به صورت پیوسته قابل دسترس است و کلیه دانشگاههای علوم پزشکی کشور به این کتابخانه دسترسی دارند. بنابراین با توجه به اهمیت پایگاههای اطلاعاتی و از آنجایی که دانشگاه علوم پزشکی بابل نیز مثل سایر دانشگاههای علوم پزشکی کشور عضو کتابخانه دیجیتالی پزشکی است پژوهشگر درصدد برآمد تا میزان توانمندی دانشجویان این دانشگاه را در استفاده از پایگاههای اطلاعاتی (ام دی کانسالت^۱ و ایلی اینترساینس^۲، اسپرینگر^۳، اسکاپوس^۴، ساینس دایرکت^۵، پروکواست^۶، اوید^۷) که تقریباً اکثر رشته های علوم پزشکی را تحت پوشش قرار می دهند

این کتابخانه از طریق سایت کتابخانه مرکزی، کتابخانه دانشکده دندانپزشکی، کتابخانه دانشکده پرستاری آمل و رامسر و بیمارستانهای تحت پوشش این دانشگاه قابل دسترس می باشد.

پژوهش حاضر درصدد است تا دریابد دانشجویان این دانشگاه تا چه اندازه با مهارتهای جستجوی اطلاعات در پایگاههای تخصصی پیوسته آشنایی دارند و همچنین میزان استفاده آنها از این پایگاهها چقدر است؟ چنین رویکردی در بررسی رفتار کاربران، صرفنظر از نمایان ساختن میزان توانایی دانشجویان در جستجو و بازیابی اطلاعات نمودار میزان توجه آنها به فرایند همگامی با ضرابانگ پیشرفتهای علمی و فنی است.

اهمیت و ضرورت تحقیق

در طی سالهای گذشته در مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی کشور، شاهد رشد و توسعه استفاده از شبکه اینترنت و منابع اطلاعاتی پیوسته به منزله رسانه ای جدید

¹ Mdconsul

² Wiley interscienc

³ Springer

⁴ Scopus

⁵ Science direct

⁶ Proquest

⁷ Ovid

الکترونیکی در بین اعضای هیئت علمی اطلاعات پایین بود. میزان استفاده از اینترنت در بین اعضای هیئت علمی بیشتر از دیسکهای نوری ذکر شد. در میان خدمات و منابع اینترنت، بیشترین استفاده به ترتیب به پست الکترونیکی و وب تعلق داشت. عوامل موثر در استفاده از منابع اطلاعاتی الکترونیکی عبارتند بودند از: جنسیت، درجه علمی، مرتبه دانشگاهی، میزان آشنایی با کامپیوتر و آموزش. همچنین مشکلات استفاده از این منابع از نظر اعضای هیئت علمی به دو دسته عوامل فردی و عوامل ناشی از نظام اطلاعاتی مربوط می شد.

اسلامی و کشاورز (۱۳۸۶) در پژوهشی به بررسی مهارت جستجوی اطلاعات در منابع الکترونیکی پیوسته در دانشجویان دکتری دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران پرداختند. با تحلیل ۶۰ پرسشنامه جمع آوری شده مشخص گردید که مهارت مقدماتی دانشجویان مورد بررسی در زمینه وب و ابزارهای جستجو بسیار پایینتر از حد متوسط (۳۷/۶ درصد) بود بیشتر جامعه مورد پژوهش در ارزیابی کلی، خود را "آزموده" (یعنی کسیکه در یافتن اطلاعات مورد نیاز موفق است ولی در بیشتر مواقع به کمک نیاز دارد) معرفی کردند از میان انواع موتورهای جستجو، دانشجویان با "گوگل" و راهنمای موضوعی "ياهو"، و از میان انواع پایگاههای اطلاعاتی تخصصی با "الزوير" آشنایی بیشتری داشتند. علاوه بر این میزان استفاده از موتورهای جستجو و پایگاههای اطلاعاتی نیز بررسی گردید. میانگین استفاده از عملگرهای مختلف بولی ۳۴/۷ درصد، استفاده از عملگر "+" دارای بیشترین میزان (۶۶/۷ درصد) و عملگر "-" دارای کمترین میزان (۱۰ درصد) می باشند. بیشترین استفاده از جستجوی پیشرفته موتور جستجوی "گوگل" و پایگاه اطلاعاتی "الزوير" بود.

دروزی (۱۳۸۶) در پژوهش خود به بررسی توانمندی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در استفاده از منابع اطلاعاتی پیوسته قابل دسترسی در دانشگاه مازندران پرداخته است. بر اساس یافته های پژوهش، ۵۵/۶ درصد از دانشجویان تحصیلات تکمیلی به میزان متوسط با کامپیوتر آشنایی داشتند ۵۲ درصد از دانشجویان تا حدودی با نحوه استفاده از پایگاهها آشنایی داشتند همچنین دانشجویان اظهار داشتند بیشتر از طریق سایت کتابخانه مرکزی با نحوه استفاده از پایگاهها آشنا شدند.

پزشکی بابل(ام دی کانسالت، وایلی اینترساینس، اسپرینگر، اسکاپوس، ساینس دایرکت، پروکواست، اوید) مورد بررسی قرار گرفته است.

فرضیه ها

- ۱- بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۲- بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۳- بین میزان آشنایی دانشجویان با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته و میزان استفاده آنها از این پایگاهها رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۴- بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان دسترسی دانشجویان به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۵- بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان دسترسی آنها به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۶- بین میزان آشنایی دانشجویان با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته و میزان آشنایی آنها با اینترنت رابطه معنی داری وجود دارد.

سئوالات اساسی

- ۱- میزان آشنایی و استفاده دانشجویان از پایگاههای اطلاعاتی پیوسته چقدر است؟
- ۲- میزان دسترسی دانشجویان به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته چقدر است؟
- ۳- میزان آشنایی دانشجویان به اینترنت چقدر است؟
- ۴- مهمترین عوامل در استفاده موثر از پایگاههای اطلاعاتی پیوسته چیست؟

پیشینه پژوهش

ستوده (۱۳۷۷) در پژوهش خود استفاده از منابع اطلاعاتی الکترونیکی اطلاعات در میان اعضای هیئت علمی دانشگاه شیراز و علوم پزشکی شیراز بررسی کرد. یافته های پژوهشگر نشان داد که میزان استفاده از منابع

کنندگان از کتابخانه تکنولوژی واقع در "دهلی"^۳ هند (IITD) بررسی کرد. یافته‌های پژوهش نشان داد که عملگرهای منطق بول و عملگرهای کوتاه‌سازی بیشترین استفاده را در بین کاربران هنگام جستجوی اطلاعات داشتند. سهولت دسترسی به منابع چاپی، کمبود روابط و کارکنان آموزش دیده، دلایل اصلی عدم استفاده کاربران در دسترسی به منابع اطلاعاتی الکترونیکی بود. همچنین این پژوهش نشان داد که ۶۰ درصد کاربران هنگام جستجوی اطلاعات با مشکل مواجه شدند.

آسمی و ریاحی (۲۰۰۷)^۴ در پژوهشی میزان آشنایی و استفاده از منابع الکترونیکی را در کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بررسی کردند. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که ۷۰ درصد از دانشجویان از منابع الکترونیکی آگاهی داشتند اما تنها ۶۹ درصد از آنها از این منابع استفاده می‌کردند. ۶۲ درصد دانشجویان از پایگاه‌های اطلاعاتی Offline آگاهی داشتند و این در حالی است که تنها ۱۹ درصد کاربران از این منابع استفاده می‌کردند. ۷۰ درصد کاربران از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته که از طریق وب سایت کتابخانه مرکزی قابل دسترسی هستند آشنایی داشتند و حدود ۵۳ درصد پاسخ دهندگان از این پایگاه‌ها استفاده می‌کردند. ۶۴ درصد از دانشجویان از پایگاه‌های اشتراکی کتابخانه مرکزی آگاهی داشتند و این در حالی است که بیش از نیمی از آنها از این پایگاه‌ها استفاده می‌کردند. دانشجویان از منابع Offline کمتر استفاده می‌کردند که دلایل آن می‌تواند کمی دفعات استفاده از آن، کمبود آموزش استفاده از منابع Offline و کمی تعداد کامپیوترهای متصل به سرور در کتابخانه مرکزی باشد. استفاده کنندگان با مشکلاتی مثل سرعت پایین ارتباط و عدم دسترسی آسان به سخت افزار روبرو بودند

آتاکان، بایرام و آرسلنتکین (۲۰۰۸)^۵ در پژوهش دیگری به ارزیابی دو بررسی انجام شده روی پایگاه‌های الکترونیکی قابل استفاده در کتابخانه‌های دیجیتال دانشگاه‌های آنکارا پرداختند. این پژوهش شامل نتایج دو بررسی بین سالهای ۲۰۰۲ و ۲۰۰۵ است.

پوشش موضوعی پایگاه‌ها نیز به میزان متوسط پاسخگوی نیاز اطلاعاتی دانشجویان بود. پایگاه الزویر بیشتر از پایگاه‌های دیگر مورد استفاده قرار می‌گرفت. همچنین اکثر دانشجویان از موتورهای جستجو، بیشتر از راهنماهای موضوعی و ابرموتورهای جستجو جهت بازیابی اطلاعات استفاده می‌کردند. کمتر از نیمی از دانشجویان اظهار داشتند که اطلاعات بازیابی شده موجب رفع نیاز اطلاعاتی شان شد. همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد که دانشجویان در استفاده از منابع الکترونیک توانمندی کمی دارند.

ویسنت و کلینک و کروفورده (۲۰۰۴)^۱ در پژوهشی

به بررسی میزان استفاده و آشنایی کارکنان دانشگاه "گلاسگو کالدونین" با خدمات الکترونیکی پرداختند. آنها در پژوهش خود به این نتایج رسیدند:

۱- اکثریت کارکنان دانشگاه از منابع الکترونیکی برای جستجوی اطلاعات استفاده می‌کردند.

۲- بیشترین منبع استفاده شده توسط کارکنان، اینترنت بود.

۳- استفاده از منابع الکترونیکی موجب صرفه جویی در وقت شده بود. همچنین پایگاه‌های اطلاعاتی از نظر کاربران نسبت به سایر منابع الکترونیکی از ارزش بالایی برخوردار بودند.

۴- ۵۶ درصد از پاسخ دهندگان در محل کارشان از منابع الکترونیکی استفاده می‌کردند و ۳۴ درصد از آنها در منزل به منابع الکترونیکی دسترسی داشتند.

۵- عدم استفاده از منابع الکترونیکی به ندرت به واسطه مشکل دسترسی یا استفاده بود.

۶- موتورهای جستجو اصلی ترین روش برای جستجوی منابع الکترونیکی بود همچنین خدمات تهیه شده توسط کتابخانه نیز دارای ارزش بالایی بودند.

۷- کارکنان دانشگاه فکر می‌کردند که منابع الکترونیکی برای دانشجویان منابع باارزشی هستند اگر چه دانشجویان مهارت لازم برای استفاده از آنها را نداشتند.

علی (۲۰۰۵)^۲ در پژوهشی خود به بررسی میزان استفاده از خدمات اطلاعاتی الکترونیک در میان استفاده

³ Delhi

⁴ Asemi & Ryahi

⁵ Atakan, Bayram & Arslantekint

¹ Vicente, Crawford & Clink, 2004

² Ali, 2005

محاسبه می کنیم که در آن N حجم جامعه (۲۸۶۰) و n_k تعداد اعضای هر طبقه و P نسبت نمونه گیری است. بدین ترتیب تعداد افراد گروه نمونه را برای هر طبقه بر اساس رابطه $n \times P$ به دست می آوریم. که در آن P نسبت نمونه گیری و n حجم نمونه (۳۴۰) است.

ابزار گردآوری اطلاعات

محقق به منظور جمع آوری اطلاعات مورد نیاز برای پاسخ به سئوالات تحقیق از پرسشنامه استفاده نموده است. همچنین به منظور سنجش پایایی پرسشنامه، با استفاده از نرم افزار آماری spss آلفای کرونباخ آن محاسبه شد. که در نهایت، ضریب آلفای محاسبه شده برای سئوالات دارای طیف لیکرت ۰/۹۷۳ و برای سئوالات مهارتی ۰/۹۰۵ برآورد شد.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

با توجه به عنوان تحقیق، سئوالهای مطرح شده و نوع داده های به دست آمده، تجزیه و تحلیل داده ها در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی و با استفاده از نرم افزارهای آماری (spss 16) صورت گرفت. در سطح آمار توصیفی، از شاخصهای آماری نظیر فراوانی، درصد، میانگین، میانه استفاده شد و در سطح آمار استنباطی، به منظور پاسخ دادن به سئوالات اساسی و بررسی رابطه میان متغیرها، از آزمون های ضریب همبستگی اسپیرمن و کای دو استفاده شد.

جدول ۱. تعداد دانشجویان بر اساس رشته های تحصیلی

ردیف	رشته تحصیلی	فراوانی	درصد
۱	پرستاری	۸۸	۲۸۹
۲	مامایی	۲۸	۹۲
۳	دندانپزشکی	۳۶	۱۱۸
۴	رادیولوژی	۱۷	۵۶
۵	بیهوشی	۱۷	۵۶
۶	اتاق عمل	۱۳	۴۳
۷	علوم آزمایشگاهی	۱۷	۵۶
۸	بهداشت محیط	۸	۲۶
۹	فیزیوتراپی	۲	۰/۷
۱۰	رادیوتراپی	۲	۰/۷
۱۱	بهداشت دهان و دندان	۳	۰/۱
۱۲	پزشکی	۵۵	۱۸
۱۳	داخلی	۳	۰/۱

یافته های تحقیق نتایج مثبت را بین سالهای ۲۰۰۲ و ۲۰۰۵ نشان داد. بر طبق نتایج به دست آمده، تعداد زیادی از اعضای دانشکده های آنکارا از وجود کتابخانه دیجیتال آگاه بودند. همچنین بیشتر اعضای دانشکده از پایگاههای الکترونیکی استفاده می کردند. پایگاههای "وب آف ساینس"^۱، ساینس دایرکت و ابسکو^۲ بیشترین استفاده را در بین کاربران داشتند. همچنین اطلاعات به دست آمده نشان داد که اساتید، استادیاران و دانشیاران بیشترین استفاده را از پایگاههای اطلاعاتی داشتند.

جامعه آماری

در این تحقیق جامعه آماری مورد مطالعه کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل می باشند که در حال حاضر در تمامی رشته ها و سطوح تحصیلی مشغول به تحصیل در این دانشگاه هستند. در خصوص انتخاب حجم نمونه، با توجه به حجم جامعه ($N=2863$) و با مراجعه به جدول مورگان، نمونه ۳۴۰ نفر برآورد شد. این گروه به روش تصادفی طبقه ای انتخاب شدند و پرسشنامه بین آنها توزیع شد. پس از کنار گذاشتن پرسشنامه های مخدوش و ناقص، داده های تعداد ۳۰۵ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

شیوه نمونه برداری

در تحقیق حاضر از روش نمونه برداری تصادفی طبقه ای استفاده شده است. در این روش، ابتدا دانشجویان بر اساس رشته های تحصیلی خود به ۲۰ طبقه تقسیم شدند. سپس از هر طبقه یک نمونه تصادفی ساده انتخاب شد. به طوری که هر واحد نمونه گیری تنها در یک طبقه قرار می گیرد.

هدف اساسی از این روش نمونه گیری آن است که گروههای مختلف جامعه به اندازه کافی نماینده در گروه نمونه را داشته باشند تا درجه دقت برآورد پارامترهای جامعه افزایش یابد. برای انتخاب نمونه به روش تصادفی طبقه ای ابتدا نسبت نمونه گیری برای هر یک از طبقات را به کمک رابطه

$$P = \frac{n_k}{N}$$

^۱. web of science

^۲. Ebsco

یافته های پژوهش

فرضیه اول: بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه معنی داری وجود دارد

بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه وجود ندارد $H_0 =$

بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه وجود دارد $H_1 =$

۱۴	پزشکی هسته ای	۳	۰/۱
۱۵	بهداشت خانواده	۱	۰/۳
۱۶	آسیب شناسی	۱	۰/۳
۱۷	زنان و زایمان	۲	۰/۷
۱۸	بیوشیمی	۱	۰/۳
۱۹	پریدنتیست	۴	۱/۳
۲۰	ترمیمی و زیبایی	۳	۱
۲۱	بدون پاسخ	۱	۰/۳
جمع		۳۰۵	۱۰۰

جدول ۲. آزمون فرضیه اول

سطح معناداری	درجه همبستگی	متغیر	نوع آزمون
۰/۰۰۰	۰/۲۳۲	مقطع تحصیلی	آزمون ضریب همبستگی
		آشنایی با پایگاهها	اسپیرمن

فرضیه دوم: بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه معنی داری وجود دارد.

بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته وجود ندارد $H_0 =$

بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته وجود دارد $H_1 =$

یافته های به دست آمده از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن نشان می دهد که ضریب همبستگی دو متغیر مقطع تحصیلی و میزان آشنایی ۰/۲۳۳ می باشد. همچنین سطح معناداری عدد ۰/۰۰۰ را نشان می دهد که این عدد کمتر از ۰/۰۵ می باشد. ($P < 0.05$) در نتیجه در سطح اطمینان ۰/۹۵ فرضیه صفر رد می شود. یعنی دانشجویان با مقطع تحصیلی بالاتر، میزان آشنایی بیشتری با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته دارند و بالعکس

جدول ۳. فراوانی میزان آشنایی با پایگاهها بر اساس رشته تحصیلی

رشته					
میزان آشنایی	پزشکی	دندانپزشکی	پرستاری و مامایی	پیراپزشکی	جمع
زیاد و بسیار زیاد	۳	۱	۱	۰	۵
متوسط	۱۱	۹	۱۵	۳	۳۸
کم	۱۲	۹	۱۷	۱۱	۴۹
بسیار کم	۱۵	۱۸	۴۱	۱۷	۹۱
اصلا	۱۸	۸	۳۴	۴۶	۱۰۶
جمع	۵۹	۴۵	۱۰۸	۷۷	۲۸۹

جدول ۴. آزمون فرضیه اول

سطح معناداری	درجه آزادی	ارزش	متغیر	نوع آزمون
۰/۰۰۰	۱۲	۳۷/۰۰۲	رشته تحصیلی	پیرسون کای اسکور
			آشنایی با پایگاهها	

می شود. یعنی بین رشته تحصیلی و میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی رابطه وجود دارد.

خروجی آزمون کای دو، سطح اطمینان را عدد ۰/۰۰۰ نشان می دهد که این عدد کمتر از ۰/۰۵ می باشد یعنی ($P < 0.05$) است در نتیجه فرضیه ما پذیرفته

فرضیه سوم: بین میزان آشنایی دانشجویان با پایگاه های اطلاعاتی پیوسته و میزان استفاده آنها از این پایگاهها رابطه معنی داری وجود دارد.
 H₀= میزان استفاده آنها رابطه وجود ندارد
 H₁= میزان استفاده آنها رابطه وجود دارد

جدول ۵. آزمون فرضیه سوم

نوع آزمون	متغیر	درجه همبستگی	سطح معناداری
آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن	میزان آشنایی	۰/۸۰۵	۰/۰۰۰
	میزان استفاده		

فرضیه چهارم: بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان دسترسی آنها به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه معنی داری وجود دارد
 H₀= بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان دسترسی آنها به پایگاههای اطلاعاتی رابطه وجود ندارد
 H₁= بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان دسترسی آنها به پایگاههای اطلاعاتی رابطه وجود دارد

یافته های به دست آمده از آزمون اسپیرمن، همبستگی قوی (۰/۸۰۵) را بین دو متغیر آشنایی و استفاده نشان می دهد. لذا با توجه به اینکه سطح معناداری عدد ۰/۰۰۰ را نشان می دهد و این عدد کمتر از ۰/۰۵ می باشد. (P<0.05) در نتیجه در سطح اطمینان ۰/۹۵ فرضیه صفر رد می شود. یعنی هرچه قدر میزان آشنایی دانشجویان از پایگاههای اطلاعاتی پیوسته بیشتر باشد میزان استفاده آنها از این پایگاهها نیز بیشتر می شود و بالعکس.

جدول ۶. آزمون فرضیه چهارم

نوع آزمون	متغیر	درجه همبستگی	سطح معناداری
آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن	مقطع تحصیلی	۰/۲۳۷	۰/۰۰۰
	میزان دسترسی		

فرضیه پنجم: بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان دسترسی آنها به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه معنی داری وجود دارد.
 H₀= بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان دسترسی آنها به پایگاههای اطلاعاتی رابطه وجود ندارد
 H₁= بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان دسترسی آنها به پایگاههای اطلاعاتی رابطه وجود دارد

یافته های به دست آمده از آزمون درجه همبستگی بین دو متغیر مقطع تحصیلی و میزان دسترسی را عدد ۰/۲۳۹ نشان می دهد و از آنجایی که سطح معناداری عدد ۰/۰۰۰ را نشان می دهد و این عدد کمتر از ۰/۰۵ است. پس (P<0.05) است در نتیجه در سطح اطمینان ۰/۹۵ فرضیه صفر رد شده و فرضیه یک مورد پذیرش قرار می گیرد. یعنی با بالا رفتن مقطع تحصیلی دانشجویان، میزان دسترسی آنها نیز به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته بیشتر می شود و بالعکس.

جدول ۷. فراوانی میزان دسترسی به پایگاهها بر اساس رشته تحصیلی

رشته	میزان دسترسی					
	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	جمع
پزشکی	۳	۱۱	۳۷	۹	۲	۶۲
دندانپزشکی	۱	۱۳	۲۰	۸	۴	۴۶
پرستاری	۴	۹	۴۸	۳۹	۱۵	۱۱۵
پیراپزشکی	۲	۹	۴۸	۱۴	۸	۸۱
	۱۰	۴۲	۱۵۳	۷۰	۲۹	۳۰۴

جدول ۸. آزمون فرضیه پنجم

نوع آزمون	متغیر	ارزش	درجه آزادی	سطح معناداری
پیرسون کای اسکور	رشته تحصیلی	۳۰/۱۱۲	۱۲	۰/۰۰۳
	میزان دسترسی			

فرضیه ششم: بین میزان آشنایی دانشجویان با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته و میزان آشنایی آنها با اینترنت رابطه معنی داری وجود دارد

بین میزان آشنایی دانشجویان با پایگاههای اطلاعاتی و

میزان آشنایی آنها با اینترنت رابطه وجود ندارد $H_0 =$

بین میزان آشنایی دانشجویان با پایگاههای اطلاعاتی و

میزان آشنایی آنها با اینترنت رابطه وجود دارد $H_1 =$

یافته های حاصل از آزمون کای دو، سطح معناداری را عدد ۰/۰۰۳ نشان می دهد. لذا با توجه به اینکه این عدد کمتر از ۰/۰۵ است، ($P < 0.05$) در نتیجه فرضیه ما اثبات می شود. یعنی بین رشته تحصیلی دانشجویان و میزان دسترسی آنها به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته رابطه وجود دارد.

جدول ۹. آزمون فرضیه ششم

نوع آزمون	متغیر	درجه همبستگی	سطح معناداری
آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن	میزان آشنایی با پایگاهها	۰/۲۶۸	۰/۰۰۰
	میزان آشنایی با اینترنت		

پس هر چقدر میزان آشنایی دانشجویان با پایگاههای اطلاعاتی بیشتر باشد به همان اندازه میزان آشنایی آنها با اینترنت نیز بیشتر است و بالعکس.

سؤال اساسی یک: میزان آشنایی و استفاده

دانشجویان از پایگاههای اطلاعاتی پیوسته چقدر است؟

خروجی آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن، درجه همبستگی بین دو متغیر رتبه ای مورد بررسی در این فرضیه را ۰/۲۶۸ نشان می دهد و از آنجایی که سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۰۰) کمتر از ۰/۰۵ است یعنی ($P < 0.05$)، در نتیجه فرضیه ما اثبات می شود.

جدول شماره ۱۰. میزان آشنایی و استفاده دانشجویان از پایگاهها

میزان آشنایی	فراوانی	درصد	میزان استفاده	فراوانی	درصد
بسیار زیاد	۱	۰/۳	بسیار زیاد	۰	۰
زیاد	۴	۱/۳	زیاد	۵	۱/۶
متوسط	۳۸	۱۲/۵	متوسط	۲۷	۱/۶
کم	۴۹	۱۶/۱	کم	۳۸	۸/۹
بسیار کم	۹۱	۲۹/۸	بسیار کم	۹۲	۱۲/۵
اصلا	۱۰۶	۳۴/۸	اصلا	۱۲۸	۳۰/۵
بدون پاسخ	۱۶	۵/۲	بدون پاسخ	۱۴	۴/۲
جمع	۳۰۵	۱۰۰	جمع	۳۰۵	۱۰۰

با توجه به نتایج به دست آمده از همین جدول در مورد میزان استفاده دانشجویان از پایگاهها از بین ۳۰۵ پرسشنامه ۱۲۸ نفر یعنی (۴۲ درصد) پاسخ دهندگان اصلا از پایگاههای اطلاعاتی استفاده نمی کنند و این در حالی است که از بین استفاده کنندگان (۳۰/۵ درصد) میزان استفاده خود را بسیار کم اعلام کردند. همچنین (۸/۹ درصد) دانشجویان دارای آشنایی کم، (۱/۶ درصد) متوسط و (۱/۶ درصد) به میزان زیاد از پایگاهها استفاده می کنند.

داده های به دست آمده از جدول ۱۰ نشان می دهد که از بین ۳۰۵ پرسشنامه توزیع شده ۱۰۶ نفر معادل (۳۴/۸ درصد) از دانشجویان اصلا هیچ آشنایی با پایگاهها نداشته اند. از میان استفاده کنندگان (۲۹/۸ درصد) دارای آشنایی بسیار کم می باشند. همچنین (۱۶/۱ درصد) دانشجویان دارای آشنایی کم، (۱۲/۵ درصد) متوسط، (۱/۳ درصد) زیاد و (۰/۳ درصد) دارای آشنایی بسیار زیاد می باشند.

جدول ۱۱. میانگین آشنایی و استفاده دانشجویان از پایگاهها

Proquest	Springer	Scopuse	Md-consult	Wiley	Ovid	Science direct	آشنایی
۳۰۵	۳۰۵	۳۰۵	۳۰۵	۲۹۱	۲۹۵	۲۹۸	تعداد
.	.	.	.	۱۴	۱۰	۷	بدون پاسخ
۱/۸۱	۲/۰۳	۱/۹۵	۲/۰۷	۲/۰۳	۲/۳۴	۲/۶۷	میانگین
۵۵۱	۶۱۸	۵۹۵	۶۳۲	۵۹۲	۶۸۹	۷۹۶	جمع
Proquest	Springer	Scopuse	Md-consult	Wiley	Ovid	Science direct	استفاده
۳۰۵	۳۰۵	۳۰۵	۳۰۵	۳۰۵	۳۰۵	۳۰۵	تعداد
.	بدون پاسخ
۱/۶۲	۱/۷۷	۱/۷۱	۱/۷۲	۱/۷۵	۱/۹۹	۲/۳۹	میانگین
۴۹۴	۵۴۰	۵۲۲	۵۲۶	۵۳۵	۶۰۷	۷۲۹	جمع

(۳/۳ درصد)، زیاد (۱۳/۸ درصد)، متوسط (۵۰/۲ درصد)، کم (۲۳ درصد) و بسیار کم (۹/۵ درصد) است. سؤال اساسی سوم: میزان آشنایی دانشجویان با اینترنت و ابزارهای جستجوی وب چقدر است؟

جدول ۱۳. میزان آشنایی دانشجویان با اینترنت

درصد	فراوانی	متغیر
۳/۳	۱۰	بسیار زیاد
۱۶/۱	۴۹	زیاد
۴۶/۲	۱۴۱	متوسط
۲۲	۶۷	کم
۱۱/۸	۳۶	بسیار کم
۰/۷	۲	بدون پاسخ
۱۰۰	۳۰۵	جمع

یافته های حاصل از جدول ۱۳ نشان می دهد که میزان آشنایی دانشجویان با اینترنت شامل، بسیار زیاد (۳/۳ درصد)، زیاد (۱۶/۱ درصد)، متوسط (۴۶/۲ درصد)، کم (۲۲ درصد) و بسیار کم (۱۱/۸ درصد) است.

سؤال اساسی چهارم: از نظر دانشجویان مهمترین عوامل در استفاده موثر از پایگاههای اطلاعاتی پیوسته کدامند؟

جدول ۱۴. مهمترین عوامل در استفاده موثر از پایگاههای اطلاعاتی پیوسته

درصد	فراوانی	متغیر
۴۶/۷	۱۱۲	آشنایی با نحوه جستجو
۲۲	۶۷	آشنایی با زبان انگلیسی
۱۵/۱	۴۶	امکانات جستجوی موجود در ساختار پایگاه
۱۰/۵	۳۲	آشنایی با اصطلاحات به کار رفته در پایگاه
۲/۶	۸	همکاری مسئول بخش
۱۲/۱	۳۷	آشنایی با عملگرها
۱	۳	بدون پاسخ
۱۰۰	۳۰۵	جمع

از بین پایگاههای اطلاعاتی مورد بررسی Science direct" با میانگین آشنایی (۲/۶۷) و میانگین استفاده (۲/۳۹) شناخته شده ترین و پر استفاده ترین پایگاه اطلاعاتی در بین دانشجویان بوده و پایگاه اطلاعاتی " Proquest" با میانگین آشنایی (۱/۸۱) و میانگین استفاده (۱/۶۲) ناشناخته ترین و کم استفاده ترین پایگاه اطلاعاتی پیوسته در بین دانشجویان است.

سؤال اساسی دو: میزان دسترسی دانشجویان به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته چقدر است؟

جدول ۱۲. میزان دسترسی دانشجویان به پایگاههای اطلاعاتی

درصد	فراوانی	متغیر دسترسی
۳/۳	۱۰	بسیار زیاد
۱۳/۸	۴۲	زیاد
۵۰/۲	۱۵۳	متوسط
۲۲	۷۰	کم
۹/۵	۲۹	بسیار کم
۰/۳	۱	بدون پاسخ
۱۰۰	۳۰۵	جمع

تجزیه و تحلیل داده های جدول ۱۲ نشان می دهد که میزان دسترسی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته به ترتیب شامل، بسیار زیاد

(۱۳۸۶) و رسول آبادی (۱۳۸۶) هماهنگی دارد.

۳- در رابطه با میزان دسترسی دانشجویان به پایگاهها، نتایج به دست آمده میزان دسترسی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته با (۵۰/۲ درصد) در حد متوسط است.

۴- در ارتباط با میزان آشنایی دانشجویان با اینترنت، با توجه به نتایج به دست آمده، میزان آشنایی دانشجویان با اینترنت و ابزارهای جستجوی وب در حد متوسط (۴۶/۲ درصد) است.

۵- نتایج تحقیق در مورد مهمترین عوامل در استفاده از پایگاهها، نشان می‌دهد دانشجویان، آشنایی با نحوه جستجو را به عنوان مهمترین عامل در استفاده موثر از پایگاهها اعلام کردند همچنین از نظر دانشجویان میزان آشنایی با زبان انگلیسی دومین عامل موثر در استفاده از پایگاههای اطلاعاتی است. در تحقیقی که در سال ۱۳۷۷ توسط ستوده انجام گرفت. عوامل موثر در استفاده از منابع اطلاعاتی الکترونیکی عبارت بودند از: جنسیت، درجه علمی، مرتبه دانشگاهی، میزان آشنایی با کامپیوتر و آموزش نتایج به دست آمده از این پژوهش نشان می‌دهد که اکثر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته آشنایی ندارند و از آنها برای جستجوی منابع مورد نیازشان استفاده نمی‌کنند. که این امر به دلیل عدم آشنایی دانشجویان با این پایگاهها و فقدان آموزش کافی است آنها برای جستجوی منابع مورد نیاز خود به سایتهای اینترنتی که به طور آزاد در دسترس هستند مراجعه می‌کنند و این امر موجب سردرگمی و تضعیف تحقیقات آکادمیک آنها می‌شود. لذا برای رفع این مشکل پیشنهادات زیر ارائه می‌شود.

پیشنهادها

با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهشی که انجام شد، پیشنهاد می‌شود مسئولین و مدیران کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی دانشگاه علوم پزشکی بابل که استفاده از پایگاههای اطلاعاتی پیوسته بخشی از خدمات واحدهای زیر پوشش آنها را تشکیل می‌دهد، برای بهتر شدن نتایج این خدمات، موارد زیر را در دستور کار خود قرار دهند:

- برگزاری جلسات توجیهی آموزشی در ساعات مشخصی در ایام هفته برای استفاده کنندگان پایگاه‌های

با توجه به داده‌های به دست آمده از جدول ۱۴، حدود (۳۶/۷ درصد) دانشجویان، آشنایی با نحوه جستجو را به عنوان مهمترین عامل در استفاده موثر از پایگاهها اعلام کردند همچنین از نظر دانشجویان میزان آشنایی با زبان انگلیسی با میانگین (۲۲ درصد) دومین عامل موثر در استفاده از پایگاههای اطلاعاتی است. سایر موارد شامل، امکانات جستجوی موجود در ساختار پایگاهها (۱۵/۱ درصد)، آشنایی با عملگرها (۱۲/۱ درصد)، آشنایی با اصطلاحات به کار رفته در پایگاه (۱۰/۵ درصد)، همکاری مسئول بخش (۲/۶ درصد) به ترتیب در رده‌های بعدی قرار دارند

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل داده‌ها نتایج زیر به دست آمد:

۱- دانشجویان با مقطع تحصیلی بالاتر، آشنایی بیشتری با پایگاههای اطلاعاتی پیوسته داشتند. و بیشتر از این پایگاهها استفاده می‌کردند. همچنین این دانشجویان، نسبت به سایر دانشجویان دسترسی بیشتری به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته داشتند. بین میزان آشنایی دانشجویان با پایگاهها و میزان استفاده آنها رابطه معناداری مشاهده شد. در واقع هرچه قدر میزان آشنایی دانشجویان با پایگاهها بیشتر باشد به همان اندازه میزان استفاده آنها نیز افزایش می‌یابد. همچنین نتایج تحقیق نشان می‌دهد بین رشته تحصیلی دانشجویان با میزان آشنایی و میزان دسترسی آنها با پایگاههای اطلاعاتی رابطه معناداری وجود دارد.

از دیگر نتایج به دست آمده می‌توان به این نکته اشاره کرد که دانشجویانی که آشنایی بیشتری با اینترنت داشتند به همان اندازه میزان آشنایی آنها با پایگاهها نیز بیشتر بوده است.

۲- در رابطه با میزان آشنایی و استفاده دانشجویان از پایگاهها، یافته‌ها نشان می‌دهد دانشجویان اصلا هیچ آشنایی با پایگاهها ندارند و از آنها استفاده نمی‌کنند.

از بین پایگاههای اطلاعاتی مورد بررسی Science "direct" با میانگین آشنایی (۲/۶۷) و میانگین استفاده (۲/۳۹) شناخته شده‌ترین و پر استفاده‌ترین پایگاه اطلاعاتی در بین دانشجویان است. این نتیجه با یافته‌های به دست آمده توسط اسلامی و کشاورز (۱۳۸۶)، درزی

اطلاعاتی پیوسته

- تکثیر و توزیع جزوات آموزشی همراه با تصاویر واضح میان استفاده کنندگان پایگاههای اطلاعاتی پیوسته

- معرفی کاربردها و توانایی های پایگاههای اطلاعاتی پیوسته از طریق توزیع بروشورهایی در میان مراجعه کنندگان به بخش های اطلاع رسانی

- افزایش امکانات دانشگاه از طریق افزایش تعداد رایانه در بخش اطلاع رسانی کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی بابل و تجهیز تمامی ۵ دانشکده تحت پوشش دانشگاه به امکانات استفاده از پایگاههای اطلاعاتی

- برگزاری کارگاههای آموزشی در رابطه با آشنایی بیشتر کاربران با پایگاههای اطلاعاتی کتابخانه دیجیتال پزشکی و نحوه جستجو و بازیابی اطلاعات از طریق آنها

منابع

اسدی، مریم و شریفی، شهرزاد. (۱۳۸۵). نیازسنجی پایگاههای اطلاعاتی و مجلات الکترونیکی موجود در کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف. نما: مجله الکترونیکی پژوهشگاه مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، ۳(۳)، بازیابی ۱۶ آبان، ۱۳۸۷. از

<http://www.irandoc.ac.ir>

امین پور، فرزانه. (۱۳۸۷). بانکهای اطلاعاتی پزشکی و اهمیت آن در بهبود کیفیت پژوهشهای پزشکی. تهران: نما: مجله الکترونیکی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، ۹(۴)، بازیابی ۱۳۸۷. از

<http://www.irandoc.ac.ir>

اسلامی، عباس و کشاورز، حمید. (۱۳۸۶). بررسی مهارت جستجوی اطلاعات در منابع الکترونیکی پیوسته در دانشجویان دکتری جغرافیای دانشگاه تهران. فصلنامه علوم و فناوری اطلاعات، ۲۳(۱ و ۲)، ۴۵-۶۰. بازیابی ۱۵ آبان، ۱۳۸۷. از

پولیت، استون. (۱۳۸۰). نظامهای ذخیره و بازیابی اطلاعات خاستگاه، توسعه و کاربردها. ترجمه محمد حسین دینانی و جعفر مهرداد، شیراز: کتابخانه منطقه ای علوم و تکنولوژی شیراز، ۸۵-۱۰۴

جعفرنژاد، آتش. (۱۳۷۹). آشنایی با بانکهای اطلاعاتی. تهران: سمت، ۵۸-۶۴، ۷۶

حسینی، سید مهدی و مهدی زاده اشرفی، علی. (۱۳۸۵).

روش تحقیق در علوم انسانی. تهران: یکان، ص. ۱۵۵-۱۶۱، ۱۷۱

درزی، صغری. (۱۳۸۶). بررسی میزان توانمندی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در استفاده از منابع اطلاعاتی پیوسته قابل دسترس در دانشگاه مازندران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال

دهقان، زهرا. (۱۳۸۶). راهنمای گام به گام جستجوی مقاله در پایگاههای اطلاعاتی دانشگاه علوم پزشکی بابل [بروشور]. بابل: دانشگاه علوم پزشکی بابل

ستوده، هاجر. (۱۳۷۷). بررسی استفاده از منابع الکترونیکی اطلاعات با تاکید بر دیسکهای فشرده نوری و شبکه اینترنت در میان اعضای هیئت علمی دانشگاه شیراز و دانشگاه علوم پزشکی شیراز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شیراز. بازیابی ۶ بهمن، ۱۳۸۷. از <http://dbase4.irandoc.ac.ir>

عباسی، زهره. (۱۳۸۵). معیارهای ارزیابی بانکهای اطلاعاتی. تهران: نما: مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران، ۶(۱). بازیابی ۱۶ آبان، ۱۳۸۷. از <http://www.irandoc.ac.ir>

علیجانپور، رحیم و دهقانی، لیلا. (۱۳۸۵). بازیابی پیوسته: نظامها و روشها. تهران: چاپار، ص. ۱۹-۸۵

Ali, Naushad. (2005). The use of electronic resources at IIT Delhi Library: a study of search behaviours, The Electronic Library, 23(6), 691-700. Retrieved february 24, 2009 from <http://www.Emerald.com>

Asemi, Asefeh & Rayahi, Nosrat. (2007). Awareness and use of digital Resources in libraries of isfahan University of Medical Sciences, Iran. The Electronic library, 25(3), 316-327. Retrieved December 6, 2008 from <http://www.Emerald.com>

Atakan, Cemal, Bayram, Ozlem & Arslantekin, Sacit. (2008). An Evaluation of the second Survey on electronic databases usage at Ankara University digital library. the electronic library, 25 (2), 249-259. Retrieved December 6, 2008 from <http://www.Emerald.com>

university.Library Review, 53(8),401-407 .Retrieved february 6, 2009 from <http://www.Emerald.com>

Vicente, Angelde,Crawford,John&Clink, Stuart. (2004).Use and awareness of electronic information services by academic staff at Glasgow 'Caledonian

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی